

HandläggareÅsa Ahlsved
Telefon: 08-508 36251Annica Håkansson
Telefon: 08-508 36262**Till**Äldrenämnden
Den 26 september 2023

Motion om hållbar matupphandling

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2023/687

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Äldrenämnden har på remiss från kommunstyrelsen fått en motion från Jonas Naddebo (C) om att införa ett stadsövergripande mål om 100 procent svenskt vid matupphandling där så är möjligt i enlighet med EU:s upphandlingsregler. Motionärens syfte är att Stockholms stad ska ta ansvar för klimatet och bidra till att stärka den svenska självförsörjningsgraden.

Stockholms stad är en stor upphandlande enhet och upphandlade totalt 14 441 ton livsmedel för 492 miljoner kronor under 2022. Det finns mål och styrdokument i Stockholms stad som den upphandlande enheten ska ta hänsyn till vid upphandling av livsmedel. Bland annat ställs det specifika krav på varje livsmedel som upphandlas och för kött-, fågel- och mjölkprodukter används upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriterier som utgångspunkt. Dessa kriterier är i nivå med svensk djurskyddslagstiftning och under 2022 var 89 procent av inköpta animalier av svenskt ursprung.

Vid offentliga upphandlingar är det inte möjligt att ställa krav på svenskt råvaruursprung. Det strider mot de grundläggande principerna om likabehandling och icke-diskriminering och innebär att alla leverantörer, oavsett nationalitet, ska behandlas lika och inte er hålla förmåner eller missgynnas.

Stockholms stad har stora inköpsvolymmer och det kan bli brist på livsmedel som uppfyller kraven vilket är en utmaning för staden.

I motionen föreslås att staden ska ersätta vissa livsmedel med svenskproducerade alternativ. Detta kan göras under förutsättning att det inte bryter mot de grundläggande principerna om likabehandling och icke-diskriminering. Det kan även ge brist på livsmedel då staden upphandlar stora volymer.

Stadens organisation, storlek och upphandlingsform gör livsmedelsupphandlingen komplex. Det kan vara av intresse för Stockholms stad att göra en utredning om möjligheten av nya upphandlingsformer och målsättningar.

Bakgrund

Äldrenämnden har på remiss från kommunstyrelsen fått en motion från Jonas Naddebo (C) om att införa ett stadsövergripande mål om 100 procent svenskt vid matupphandling där så är möjligt i enlighet med EU:s upphandlingsregler. Motionärens syfte är att Stockholm stad ska ta ansvar för klimatet och bidra till att stärka den svenska självförsörjningsgraden.

Remissinstanserna är Stadsledningskontoret, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Servicenämnden, Utbildningsnämnden, Ekologiska lantbrukarna, Livsmedelsföretagarna, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Sveriges lantbruksuniversitet, Skarpnäck, Tensta och Södermalms stadsdelsnämnd.

Ärendet

Stockholms stad är en stor upphandlande enhet och upphandlade totalt 14 441 ton livsmedel för 492 miljoner kronor under 2022.

Det finns mål och styrdokument i Stockholms stad som den upphandlande enheten ska ta hänsyn till vid upphandling av livsmedel. Bland annat har staden mål om att upphandla ekologiska livsmedel och öka utbudet av varor som uppfyller krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning. Det ställs specifika krav på varje livsmedel som upphandlas och för kött-, fågel- och mjölkprodukter används upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriterier som utgångspunkt. Dessa kriterier är i nivå med svensk djurskyddslagstiftning och under 2022 var 89 procent av inköpta animalier av svenskt ursprung.

Ett offentligt upphandlingsförfarande måste förhålla sig till LOU (Lagen om offentlig upphandling). Vid offentliga upphandlingar är det därför inte möjligt att ställa krav på svenskt råvaruursprung. Det strider mot de grundläggande principerna om likabehandling och icke-diskriminering och innebär att alla leverantörer, oavsett natio-

nalitet, ska behandlas lika och inte erhålla förmåner eller missgynnas. Staden ska även ta ansvar för att offentliga medel används effektivt genom att bland annat säkerställa konkurrens på lika villkor.

Stockholms stad har stora inköpsvolymerna och det kan bli brist på livsmedel som uppfyller kraven vilket är en utmaning. Världsläget har försvårat tillgången av olika livsmedel och inom vissa områden råder brist.

Jämställdhetsanalys

Ärendet är ett svar på remiss från Kommunstyrelsen och därmed skriver förvaltningen ingen egen jämställdhetsanalys.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 20 september 2023. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 19 september 2023 och socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor den 21 september 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Sveriges självförsörjningsgrad av livsmedel har aktualiserats på grund av klimatförändringar och världsläget. I motionen beskrivs att självförsörjningsgraden behöver öka och att Stockholms stad kan påverka genom upphandlingar av svenskproducerade livsmedel.

Det finns flera styrdokument och mål som är styrande för upphandling av livsmedel till exempel God, hälsosam och klimatsmart mat – matstrategi för Stockholms stad och Mat- och måltidspolicy för äldreomsorgen i Stockholms stad. Där det står bland annat att beställaren ska ta hänsyn till krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning motsvarande svensk nivå.

I motionen föreslås att staden ska ersätta vissa livsmedel med svenskproducerade alternativ. Detta kan göras under förutsättning att det inte bryter mot de grundläggande principerna om likabehandling och icke-diskriminering.

Stockholms stad är en stor upphandlande enhet vilket påverkar på olika sätt. Genom stora inköpsvolymerna och upphandlingskraven kan

staden ställa krav som kan påverka marknaden. En utmaning kan vara att det inte finns tillräckligt stora volymer att upphandla och det finns få aktörer som kan leverera till stadens alla enheter vilket försämrar konkurrensen. Stadens organisation, storlek och upphandlingsform gör livmedelsupphandlingen komplex. Det kan vara av intresse för Stockholms stad att göra en utredning om möjligheten om nya upphandlingsformer och målsättningar.

Patric Rylander
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Linda Hamnes
Avdelningschef
Äldreförvaltningen

Bilagor

1. Motion om hållbar matupphandling från Jonas Naddebo (C)